

Koruyucu Aile, Evlat Edinme Derneği

Refakatsiz Siğinmacı
Çocuklar

ÇALIŞTAYI SONUÇ RAPORU

ANKARA – 2017
(17.06.2017)

İÇİNDEKİLER

1. ÖNSÖZ	3
2. KISALTMALAR	4
3. ÇALIŞTAYI DÜZENLEYENLER	5
3.1. KORUYUCU AİLE, EVLAT EDİNME DERNEĞİ	5
3.2. ÇOCUKLARLA GÜÇLÜYÜZ HİBE PROGRAMI	5
3.2.1. ÇOCUĞA KARŞI ŞİDDETİ ÖNLEMEK İÇİN ORTAKLIK AĞI	6
4. REFAKATSİZ SİĞİNMACI ÇOCUKLAR ÇALIŞTAYI	7
4.1. YÖNTEM	7
4.2. MEVCUT DURUM	8
4.3. SORUNLARIN TESPİTİ VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ	9
4.3.1. UYGULAMA, KOORDİNASYON VE İŞ BİRLİĞİ	9
4.3.2. TEMEL VE PSİKO-SOSYAL HAKLAR	11
4.3.3. İLETİŞİM VE FARKINDALIK	13
4.3.4. MEVZUAT, KAYIT VE İSTATİSTİK	14
5. DİLEK VE TEMENNİLER	17
6. ÇALIŞTAYA KATILIM SAĞLAYAN KURUM VE KURULUŞLAR	19
7. ÇALIŞTAY KOORDİNASYON EKİBİ	20

1. ÖNSÖZ

Koruyucu Aile, Evlat Edinme Derneği olarak 2005 yılından beri korunmaya ihtiyacı olan her çocuğun sevgi dolu ailelerde hayata hazırlanması için çalışmalar gerçekleştirmekteyiz. Kurulduğumuz ilk günlerde ilk aşamada ülkemiz çocukları için çalışmalar gerçekleştiren Korev, bugün artan sayıda korunmaya ihtiyacı olan farklı uyruklardan çocukların sorunlarına da çözümler bulmaya çalışmaktadır.

Günümüzde sosyal sorunlar giderek artmakta ve sürekli şekil değiştirmektedir. Beş sene öncesine kadar ülkemizin gündeminde neredeyse olmayan refakatsiz sığınmacı çocuklar sorunu giderek artan bir şekilde ülkemiz çocuk koruma sisteminin merkezine doğru ilerlemektedir. Bugün ülkemiz sınırları içinde başta Suriye İç Savaşından kaçan çocuklar olmak üzere, 600 bin refakatsiz sığınmacı çocuğun bulunduğu tahmin edilmektedir. Bu çocukların yalnızca 2 bin 500'ü devlet koruması altındadır. Elli civarında çocuk koruyucu aile hizmet modelinden yararlanırken, sivil toplum eliyle kurulan personel eliyle işletilen kışla tip bakım adı verilen yapılarda da refakatsiz sığınmacı çocuklar korunup bakılmaktadır. Gerek kamu gerekse sivil toplum örgütleri eliyle kurulan toplum merkezleri de önemli bir işlevi yerine getirmektedir.

Ülke olarak oldukça hazırlıksız yakalandığımız bir süreçte alanda çalışan farklı kurum ve kuruluşlardan uzmanların katılımıyla şekillendirdiğimiz çalıştay sonucunda ortaya çıkan bu raporun tüm çocuklar için olumlu sonuçlar getirmesini temenni ediyorum. Çalıştayda ortaya çıkan iş birliği olanakları ve sinerjiyle daha birçok yenilikçi çözüm önerisinin bu çocuklar için ortaya konulacağına inancım tam. Ümit ediyorum ki bu süreç, alana çok değerli bir katkı sağlayacaktır. Çalıştayın gerçekleşmesinde verdikleri hibe desteğiyle yanımızda olan Uluslararası Çocuk Merkezi'ne teşekkürü borç bilirim. Kardeş derneğimiz olan ve koruma altında yetişen gençleri destekleyen Hayat Sende Derneği'ne çalıştay süresince verdikleri destekleri nedeniyle içten sevgilerimi gönderiyorum. Gerek kamu kurumları ve uluslararası kuruluşlardan gerekse sivil toplum kuruluşlarından değerli vakitlerini ayırıp çalıştaya katılan uzmanlara teşekkür ediyorum, çalıştayın dünya çocuklarına daha iyi bir dünya bırakmasını temenni ediyorum.

Çalıştayda da vurgulandığı gibi, başkalarının çocuklarını sevmeden kalkınamayacağız diyerek sözlerime son vermek istiyorum.

Saygılarımla,

Ülkü AYDENİZ
KOREV Yönetim Kurulu Başkan

2. KISALTMALAR

ASPB	: Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı
ASPİM	: Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü
ÇAÇAV	: Çocuk Alanında Çalışan Avukatlar Ağı
GÖÇ İDARESİ	: İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü
ICC (International Children Center)	: Uluslararası Çocuk Merkezi
İL GÖÇ İDARESİ	: İl Valiliği İl Göç İdaresi Müdürlüğü
KOREV	: Koruyucu Aile, Evlat Edinme Derneği
SGDD-ASAM	: Sığınmacılar ve Göçmenlerle Dayanışma Derneği
SHU-Der	: Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği
STGM	: Sivil Toplum Geliştirme Merkezi Derneği
STK	: Sivil Toplum Kuruluşu
STÖ	: Sivil Toplum Örgütü
TDV KAGEM	: Türkiye Diyanet Vakfı Kadın Aile ve Gençlik Merkezi
UNHCR (United Nations High Comissioner for Refugees)	: Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği
YUKK	: Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu

3. ÇALIŞTAYI DÜZENLEYENLER

3.1. KORUYUCU AİLE, EVLAT EDİNME DERNEĞİ

Koruyucu Aile, Evlat Edinme Derneği (KOREV) çocuk koruma sisteminde aile ve toplum temelli hizmetlerin artırılması amacıyla, 2005 yılında Ankara'da Derneğin Onursal Başkanı Prof. Dr. Neşe Erol önderliğinde psikolog, avukat, sosyal çalışmacı gibi meslek grupları ile koruyucu aile ve evlat edinen ailelerce kurulmuştur. KOREV'in temel amacı korunmaya ihtiyacı olan her çocuğun sevgi dolu bir ailede büyümesini sağlamaktır. KOREV'in çalışma alanları aşağıdaki gibidir:

- Koruyucu aile ve evlat edinme hizmet modelinin toplumda doğru şekilde algılanması ve yaygınlaşması için farkındalık artırıcı çalışmalarda bulunmak,
- Koruyucu aile ve evlat edinen ailelere süreç öncesi ve sonrasında hukuki ve psiko-sosyal desteklerde bulunmak,
- Koruyucu aile ve evlat edinen ailelerin arasındaki dayanışmayı artırmak,
- Koruyucu aile, evlat edinen aile ve alanda çalışan personellere yönelik eğitim faaliyetlerinde bulunmak,
- Çocuk Koruma Sistemine ilişkin yenilikçi ve özgün projeler gerçekleştirmek,
- Çocuk Koruma Sisteminde dünya uygulamalarını takip etmek ve iyi uygulamaların ülkemize aktarılmasını sağlamak.

KOREV tarafından daha önce birçok farklı sempozyum, çalıştay, seminer gibi akademik çalışmalar ve piknik, söyleşi gibi sosyal etkinlikler düzenlenmiştir. Söz konusu çalışmalara www.korev.org.tr sitesinden ulaşılabilir. KOREV kurulmasından bu yana "güvenilir ve destekleyici aile ortamı her çocuğun besinidir." ilkesinden ödün vermeden çalışmalarını sürdürmeye devam etmektedir.

3.2. ÇOCUKLARLA GÜÇLÜYÜZ HİBE PROGRAMI

Çocuklarla Güçlüyüz Hibe Programı, Türkiye'de çocukların şiddetten masun olma hakkı ve toplanma özgürlüğüne odaklı bir yaklaşım ile çocukların haklarına saygı duyulmasını güçlendirmek, sözleşmede yer alan çocuk hakları ile ilgili ilke ve hükümlerin yerine getirilmesini sağlamak amacıyla mevcut çocuk hakları ağlarının çocuklarla ve çocuklar için ortak ses olmasına katkıda bulunmaktadır.

3.2.1. ÇOCUĞA KARŞI ŞİDDETİ ÖNLEMELİK İÇİN ORTAKLIK AĞI

Türkiye'de çocukların yararına faaliyet gösteren, ulusal veya yerel sivil toplum örgütleri (STÖ), üniversiteler ve meslek örgütlerinin çocuğa karşı şiddeti önlemeye yönelik hak temelli izleme ve savunu çalışmalarını kolaylaştırmak ve desteklemektedir.

Ortaklık Ağı; çocuklara karşı şiddeti önlemede sivil toplumun izleme ve savunu rolünü güçlendirmek üzere çalışır. Ağ; çalışmalarında çocukların haklarını yasal garanti altına alan, başta Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına dair Sözleşme olmak üzere, ulusal ve uluslararası yasaları temel alır ve çalışmalarına yön verir.

Ortaklık Ağı'nın faaliyetleri; bilginin ve eğitimin çocuk haklarını gerçekleştirmede gcl bir araç olduğu inancına dayalı olarak planlanır. Bu nedenle bilginin en yaygın şekilde dağıtımını ve ulaşabilir olmasını sağlayıcı çalışmalar yapılır. Ağ; yerel STÖ'ler ile ulusal ve uluslararası ST'leri birbirine yaklaştırarak, yeni bilgi teknolojileri aracılığı ile bilgi dağılımını kolaylaştırarak, yönlendirme ve destek mekanizmaları kurarak ST'leri gclendirir.

4. REFAKATSİZ SIĞINMACI ÇOCUKLAR ÇALIŞTAYI

Refakatsiz Sığınmacı Çocuklar Çalıştayı, KOREV tarafından Çocuklarla Güçlüyüz Hibe Programı'nın katkılarıyla 17 Haziran 2017 Cumartesi günü alanında uzman yirmi iki sivil toplum kuruluşu, uluslararası örgüt ve kamu temsilcisinin katkısıyla Ankara'da gerçekleştirilmiştir.

KOREV, her çocuğun, dili, dini, ırkı ne olduğu fark etmeksizin aile yanında sevgi ile büyümesi gerektiğini her platformda savunmaktadır. Özellikle son dönemde sığınmacı ve göçmen çocukların çocuk koruma sistemi içinde giderek daha fazla gündeme geldiği görülmektedir. Korumacı aile yanına yerleştirilen refakatsiz sığınmacı çocukların sayısı 50'ye ulaşmış, sivil toplum kuruluşları tarafından Hatay'da 900 kişilik yurt açılmıştır. Halen 2 bin 500 refakatsiz sığınmacı çocuğun devlet koruması altında olduğu belirtilmektedir.

Refakatsiz bir şekilde ailesinden ayrı düşmüş çocukların çocuk koruma sistemi içerisinde karşılaştıkları sorunların tartışılması ve çözüm önerilerinin sunulması amacıyla kamu kurumları, STK'lar ve uluslararası örgütlerden katılım sağlayan uzmanların bir araya gelmesi sağlanarak, uzmanlar arasında bilgi ve deneyim paylaşımı yapılması hedeflenmiştir.

4.1. YÖNTEM

Refakatsiz Sığınmacı Çocuklar Çalıştayı, ülkemizde üç milyonu aşkın sığınmacının içerisinde en göze çarpan "refakatsiz çocuklar" konusunda karşılaşılan sorunların, alanında uzman kişiler ile birlikte ele alınması amacıyla gerçekleştirilmiştir. Çalıştayda konuya ilişkin sorun alanlarının ve çözüm önerilerinin belirlenmesi, raporlaştırılması, bastırılması, paydaş kurum ve kuruluşlara dağıtılması, kamu kurum ve kuruluşlarının yöneticilerine aktarılması sağlanacaktır. Bu sayede, hem refakatsiz sığınmacı çocukların karşılaştıkları sorunlar hakkında önemli bir farkındalık oluşturulması, hem de kamu kurum ve kuruluşlarına sorunların yanı sıra etkili çözüm önerilerinin ulaştırılması sağlanacaktır.

Çalıştayın yöntemi belirlenirken sığınmacı/göçmen ve çocuk koruma alanında uzman STK'ların, ağların ve yine konuyla ilgili kamu kurum ve kuruluşların tespit edilmesi ile sürece başlanmıştır. Ardından ilgili kamu kurum ve kuruluşlarına resmi yazı ile, STK'lara ise e-posta ve telefon yolu ile ulaşılarak ilgili kişiler davet edilmiştir.

Katılımcıların fikirlerini özgürce ifade edebilmesi için sivil ve rahat kıyafetler giymesi konusunda yönlendirme yapılmış, ayrıca çalıştayın bir cumartesi günü yapılması sağlanmıştır. Çalıştay mekânı olarak grup çalışmalarına uygun olan Ankara – Maltepe'de bulunan İckale Otel seçilmiştir.

Çalıştayın, klasik bir sempozyum ya da panel şeklinde değil; tüm katılımcıların fikirlerini özgürce ifade edebileceği, katılımcılığın, paylaşımın, sinerji ve ağ ilişkilerinin ön planda tutulduğu bir biçimde yapılması amaçlanmıştır. Bu doğrultuda, ilk önce katılımcıların kendilerini tanıtmaları istenmiştir. Ardından KOREV Yönetim Kurulu Başkanı Sayın Ülkü AYDENİZ tarafından ülkemiz çocuk koruma sistemi, aile temelli hizmetler ve refakatsiz sığınmacı çocuklar üzerine bir konuşma gerçekleştirilmiştir. Ardından Hayata Destek Vakfı'ndan Sayın Zeynep Duygu ULUSOY tarafından sivil toplum perspektifinden konuya ilişkin sunum yapılmıştır. Son olarak ise, ASPB'dan Sayın Hakan KEÇE tarafından sığınmacıların ve refakatsiz çocuklara sunulan hizmetler ve karşılaşılan sorunların mevcut durumu aktarılmıştır.

Sunumların ardından sorun alanlarının belirlenmesi için beş farklı masaya kartlar dağıtılmış ve uzmanlardan refakatsiz sığınmacı çocukların karşılaştıkları en önemli sorunları kartlara yazması istenmiştir. Sorunların ifade edildiği kartlar katılımcıların katkısıyla gruplandırılmış ve belirlenen gruplar üzerine masalar oluşturulmuştur. Belirlenen kategorilere göre katılımcılar ilgi alanları doğrultusundaki masalara yerleştirilmiştir. Oluşturulan masalarda, katılımcılarla belirlenen ve gruplanan sorunlara ilişkin ikişer saatlik çözüm önerilerinin ele alındığı bir çalışma gerçekleştirilmiştir. Daha sonra her grup tarafından belirlenen sözcüler tarafından sorunlara getirilen çözüm önerileri on beş dakikalık sunumlar halinde katılımcılarla paylaşılmıştır.

Çalıştayın son bölümünde katılımcıların dilek ve temennileri dile getirilmiş ve çalıştay sonuç raporu ve takip eden adımlar hakkında bilgilendirme yapılmıştır.

4.2. MEVCUT DURUM

Çatışmalar, göç ve doğal afetlerden en çok etkilenenlerin büyük oranda çocuklar olduğu görülmektedir. Olağanüstü durumların neticesi olarak çocukların; anne, baba veya herhangi bir aile üyesinin refakati olmadan ihmal, istismar, şiddet ve sömürüye maruz kalabilme ihtimalleri vardır. UNICEF'in raporlarında, refakatsiz kalmış çocuk her iki ebeveyninden ve diğer akrabalarından ayrılmış ve yasayla veya gelenek yoluyla ona bakmakla sorumlu bir kişi tarafından bakılmayan çocuklar olarak tanımlanmıştır .

Refakatsiz sığınmacı çocuk ise, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Çocuk Hizmetleri tarafından, sorumlu bir kişinin etkin bakımına alınmadığı sürece, kanunen ya da örf ve adet gereği kendisinden sorumlu bir yetişkinin refakati bulunmaksızın Türkiye'ye gelen veya Türkiye'ye giriş yaptıktan sonra refakatsiz kalan çocuk, şeklinde tanımlanmaktadır.

Uluslararası sözleşmeler ve uzmanların görüşü çocuğun statüsünün erişeceği haklar bağlamında bir engel oluşturmaması gerektiği yönündedir. Ailesinden ayrı düşmüş sığınmacı çocuklara önce çocuk oldukları düşünülerek hakları olan hayatta kalma, gelişme, korunma ve katılım gibi temel haklarının yanı sıra ailesinden ayrı bırakmama, isim, yasal kimlik ve doğum kaydı hakkı, temel geçimini sağlamaya yönelik imkanlara erişim hakkı, yaş ve gelişimsel ihtiyaçlarına yönelik destek ve bakımlardan yararlanma, gelecekleri konusunda karar alma hakları da bulunmaktadır. Haklarına erişme noktasında sıkıntılarla karşılaşan refakatsiz sığınmacı çocukların, destek ve koruma mekanizmalarına erişimindeki engellerin ortadan kaldırılması noktasında hala yol katedilmesi gerektiği görülmektedir.

Çocukların aileleriyle bir arada güven ve refah içerisinde bir hayattan mahrum kalması, hayatlarında tamiri zor birçok problemlere yol açmaktadır. Çocuğun yüksek yararı kapsamında, ailesi ile birleştirilmesi ve ihtiyacı olan destek mekanizmalarına erişiminde kolaylık sağlanması, refakatsiz kalmış küçüklerin haklarına erişiminde öncelik tanınmasının önemini altı her fırsatta çizilmektedir.

Refakatsiz Çocuklarla ilgili her türlü politika ve programlar aşağıdaki anlaşmalar doğrultusunda gerçekleştirilmektedir;

- BM Çocuk Hakları Sözleşmesi (1989) ve iki ihtiyari protokolü (2000)

- Dört Cenevre Sözleşmesi (1949) ve iki ek Protokol (1977)
- Mültecilerin Durumuna İlişkin Sözleşme (1951) ve Protokolleri
- İlgili diğer uluslararası sözleşmeler

Göç yoluyla Türkiye'ye gelen refakatsiz çocuklar için 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu'na göre ilgili mahkeme tarafından hükmedilen koruyucu ve destekleyici tedbirler çerçevesinde hizmetler Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı tarafından verilmektedir.

4.3. SORUNLARIN TESPİTİ VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

4.3.1. UYGULAMA, KOORDİNASYON VE İŞ BİRLİĞİ

1) Kurumlar Arası Koordinasyon ve İş Birliği Eksikliği

Sorun 1: Refakatsiz çocuklara Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'nın mı yoksa İç İşleri Bakanlığı'na bağlı İl Göç İdarelerinin mi bakacağı konusunda sorumluluk karmaşası mevcuttur. Refakatsiz çocuklara ilişkin kritik telefon hatları olan Alo 183 ve Alo 155 hatları arasında görev alanı karmaşası bulunmaktadır.

Çözüm 1: Personelden veya mevzuattan kaynaklanan aksaklıklar vakalar üzerinden tespit edilmelidir. İrtibat noktası (Focal Point) uygulaması hayata geçirilerek, tek bir kaynağın kendine bağlı diğer kaynakları denetlemesi sağlanmalıdır.

2) Yetişmiş Personelin Yetersizliği

Sorun 2: Alandaki personel hem nitelik hem de nicelik açısından yetersizdir. Refakatsiz sığınmacı çocuklara hizmet veren kurumlardaki personelin savaş travması, post-travmatik stres bozukluğu ve kaynaştırma ile ilgili çalışma deneyimleri ve bilgileri yetersizdir. Personelde travmanın ne olduğuna ve travma ile nasıl çalışılacağına yönelik yeterli bilinç mevcut değildir. Çadır kentlerin fiziki yapısı ve geri gönderme merkezinin uzun süre barınma için uygun koşullara sahip olmaması travmayı sürdürülebilmektedir. Arapça bilen personelin sayısı oldukça azdır.

Çözüm 2: Arapça bilen personel sayısının çoğaltılması amacıyla kamu eliyle personele yönelik uzun vadeli Arapça kursu açılmalıdır. Refakatsiz çocuklara hizmet veren kurumlara (özellikle İl Göç İdaresi'ne) sadece Kamu Personeli Seçme Sınavı'ndan yeterli puan almış olmak şart koşulmamalı, davranış kuralları, dil yeterliliği gibi başka kriterler de işe alımda önemsenmelidir.

3) Vaka Takiplerinin Yetersizliği

Sorun 3: Sınırdan ailesi ile geçen çocuğun daha sonra ailesini kaybedip refakatsiz çocuk durumuna gelip gelmemesi hali, takip mekanizmasının yetersizliği dolayısıyla bilinmemektedir. Akrabasının yanına yerleştirilen sığınmacı çocuklar da takip edilmemektedir. Sınırdan gelen ve yanlarında çocuk bulunan sığınmacılar beyan usulü aile olduklarını söyleyerek sınırdan ülkeye girebilmekte ve sonrasında çocuk yalnız bırakılabilmektedir.

Çözüm 3: Refakatsiz çocukların kayıt ve yerleştirme sonrası takibi yapılmalıdır. Bu takibin yapılabilmesi amacıyla bir kayıt sistemi kurulmalıdır. Kurumlar arası veri tabanı oluşturularak veri paylaşımı sağlanmalıdır.

4) Kamunun İhtiyaçlara Yönelik Kendini Revize Edememesi

Sorun 4: Meydana gelen aksaklıklara yönelik olarak kamu kendisini yeterince hızlı yenileyememektedir.

Çözüm 4: Sivil savunma gibi beklenen bazı olaylara (örneğin; deprem, istismar vb.) yönelik geliştirilen bir kriz planı çıkartılmalıdır. 5-10 yıllık planlamalar yapılmalı ve dil bilen sosyal hizmet uzmanları istihdam edilmelidir.

5) Refakatsiz Çocukların Aile Hakkından Mahrum Kalması

Sorun 5: Refakatsiz çocuklar koruyucu aile hizmetinden yararlandırılabilirler ancak evlat edinilmelerinin önünde uluslararası prosedürlere göre engeller bulunmaktadır. Toplumda bu çocukların koruyucu aile yanına yerleştirilmelerine yönelik bazı etnisite kaynaklı endişeler ve bu çocukların "suça sebep olduklarına" ilişkin ön yargılar bulunmaktadır. Refakatsiz çocukların büyük çoğunluğu 12 yaş üzeri olduğundan ve dil problemi yaşanacağı sebebiyle koruyucu aile hizmeti için toplum tarafından tercih edilmemektedir.

Çözüm 5: Toplumdaki etnisite ve dil farkından, ön yargılardan kaynaklanan korkulara yönelik çalışma yapılmalı, sığınmacı çocukların koruyucu ailesi olan ailelere psiko-sosyal destek sağlanmalıdır. 12 yaş üzerindeki çocuklar için mevzuatta bulunan kısa süreli koruyucu ailelik ve profesyonel koruyucu ailelik modellerinde de işlerlik kazandırılmalıdır.

6) Hizmetin Çocuğa Ulaşmasındaki Eksiklikler

Sorun 6: Refakatsiz çocukların kimliklerinin geç çıkmasından dolayı çeşitli temel haklarına ulaşmakta sıkıntı yaşanmaktadır.

Çözüm 6: Refakatsiz sığınmacı çocukların kimliğinin olmaması durumunda da, sağlık tedbiri alınması için 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu ile hastane imkanlarından yararlanabilmektedirler. Fakat, refakatsiz çocuklarla ilgili resmi işlemler hızlandırılmalı ve şiddet vakalarında kurum çalışanlarından olmamak üzere çocuğa bakım tedbiri alındığı andan itibaren temsil kayyumu atanmalıdır.

7) STK Ve Kamu Arasındaki İş Birliği Eksikliği

Sorun 7: Kamu kurumları tarafından STK'larla yeterince veri paylaşımı yapılmamakta, STK'ların çalışmalarına kurumlarca uzman vb. personel göndermek konusunda çekimser davranılmaktadır. Kamu kurumları STK'lardan fikir almakta ancak yardım almakta, ortaklaşa faaliyet göstermede çekimser davranmaktadır.

Çözüm 7: STK'lar ve kamu kurumları arasında diyalog geliştirici faaliyetler düzenlenmelidir. Kamu kuruluşları STK'lardan mümkün olduğunca çok bilgi ve hizmet alımı yapmalıdırlar. Avrupa'da kamu işleri her geçen gün daha çok STK'lara yaptırılmaktadır. Kamu ve sivil toplum arasındaki iş birliği kamu kurumlarının da iş yükünü hafifleteceğinden bunun pilot çalışmalarının ülkemizde de yapılması yerinde olacaktır.

8) Sığınmacı Çocuklarla Çalışan Uzmanlaşmış Personel İstihdamının Sağlanmaması

Sorun 8: Sığınmacı çocuklarla çalışan uzmanlaşmış personelin sayısı sığınmacı çocuk sayısına oranla oldukça azdır, bu personeller yeterince istihdam edilmemektedir.

Çözüm 8: Sığınmacılar alanında istihdam edilecek personel uzun vadede işe alınmalı ve

uzmanlaşması sağlanmalıdır. Alanda uzmanlaşacak personellere maddi teşvikler verilmeli, tazminat, erken emekli olma, kurslarla kişisel gelişimlerine katkı sağlama gibi teşvik edici olanaklar tanınmalıdır. Bu meslek elemanlarının yöneticilerinin alanda deneyimli ve tecrübeli kişilerden seçilmesi sağlanmalıdır.

9) Kayıt Sonrasında Kurumlara Yerleştirmede Yaşanan Kapasite Sorunu

Sorun 9: Eldeki veri yetersizliği sebebiyle kayıt sonrasında refakatsiz çocukların yerleştirilmesi noktasında kurum kapasitesi bilinmemektedir. Bu durum ile birlikte alanla alakalı kritik veri paylaşımında, eksiklikler bulunmaktadır.

Çözüm 9: Türkiye hali hazırdaki politikalarını değiştirmiş ve sığınmacılar için daha uzun vadeli ve büyük oranda ülkelerine geri dönmeyecekleri kabulüyle politikalar üretmeye başlamıştır. Bu sebeple, barınma gibi temel bir sorun alanındaki ihtiyacın giderilmesi ivedilikle gerçekleştirilmelidir.

4.3.2. TEMEL VE PSİKO-SOSYAL HAKLAR

10) Ekonomik Yetersizlikler/Dilencilik

Sorun 10: Çocukların refakatsiz kalmasındaki en büyük sebeplerden biri olarak, ebeveynlerin çocuğunu ikinci bir ülkeye geçebilmek için kullanmalarıyla birlikte, her zaman ebeveyn ve çocuk buluşmalarının gerçekleştirilememesidir. Bu yolla refakatsiz kalan çocuklar, başka akrabalarının yanında olsa da ekonomik yetersizlikler sonucu dilencilik gibi yollara başvurmaktadır.

Çözüm 10: İzleme ve takip mekanizmalarının geliştirilip, çocuklara daha etkin ve kalıcı çözümler üretilmesi gerekmektedir.

11) Barınma Hakkına Erişim

Sorun 11: Refakatli olsalar dahi çeşitli sebeplerle sığınmacı konumuna düşen çocuklar barınma konusunda sıkıntı çekerlerken, çocuklar ülkeye giriş yaptıktan sonra ailelerinden ayrı düştükleri takdirde, ekonomik olarak herhangi bir gelir sağlayamayan, geçici kimlik belgesi almada sıkıntılar yaşayan refakatsiz sığınmacı çocuklar bu sorunlarla bağlantılı olarak barınma sıkıntısı çekmektedirler.

Çözüm 11: İzleme ve takip mekanizmalarının bu konuda geliştirilmesinin yanında ihbar hattı olarak kullanılan 183'ün konuya özel önem göstermesi gerekmektedir. Ailesinden ayrı düşmüş bir çocuğun varlığından haberdar edilmesi halinde, gerekli işlemlerin ivedilikle gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Buna ek olarak, çağrı hattına hedef dili bilecek uzman kişilerin görevlendirilmesi, Suriyeli veya başka bir ülkenin vatandaşı insanın zorluk yaşamaması adına önem arz etmektedir. Son olarak söz konusu hattın bilinirliğinin artırılması da gerekmektedir.

12) Sağlık ve Eğitim Haklarına Erişim

Sorun 12: Bütün sığınmacılar 3294 sayılı yasaya tabii olsa da özellikle ülkeye girişten sonra refakatsiz kalan çocukların yasadan faydalanması çok mümkün olmamaktadır. Bu durum, hem kalıcı bir adreslerinin olmaması hem de geçici bir kimliğe sahip olsalar dahi hakları konusunda bilgi sahibi olmadıkları için sağlık ve eğitim gibi alanlarda çeşitli sıkıntılara yol açmaktadır.

Çözüm 12: Sosyal destek mekanizmalarına erişimin sağlanabilmesi için çocuğun hakları konusunda haberdar edilmesi gerekmektedir. Bu sebeple, çocuğa hakları konusunda bilgilendirilmenin yapılması, söz konusu haklara nasıl erişeceğine dair mekanizmanın anlatılması gerekmektedir. Refakatsiz çocuklara kurumdan bağımsız yasal temsilcilerin desteği ile adalete erişimleri daha kolay olacaktır.

13) Sağlık Hizmetlerine Erişim

Sorun 13: Ön kayıt belgesi veya geçici kimlik gibi belgelere erişim sağlayamayan refakatsiz sığınmacı çocukların sağlık hizmetlerinden yararlanma noktasında yasal olarak hakları bulunsa da hakları konusunda bilinçlendirme yapılmamakta ve sağlık hizmetlerine erişim noktasında istatistik bulunmamaktadır. Ülkeye giriş yaptıktan sonra ailesinden ayrı düşen çocuklar için haklarına erişme noktasında durum daha da kritiktir.

Çözüm 13: Özellikle bu kurumlarda çalışan personellere, kurum içi sığınmacı çocuklarla alakalı yayınların yaygınlaştırılması, seminerlerin düzenlenmesi, empati duygusunun kurum içi geliştirme çalışmalarının yapılmasının yanı sıra çocuklara da hakları konusunda bilgilendirme çalışmaları yapılmalıdır. Genel olarak izleme ve takip mekanizmalarının ve sivil denetim mekanizmalarının geliştirilmesinin yanı sıra istatistik paylaşılmasının da yerinde olacağı değerlendirilmektedir.

14) Eğitim ve Uyum

Sorun 14: Ön kayıt belgesi veya geçici kimlik belgesine ayrıca yasal bir temsilciye sahip olamayan refakatsiz sığınmacı çocukların, eğitim sisteminden yasal olarak yararlanma hakları vardır. Fakat, giriş yaptıktan sonra refakatsiz kalan ve haklarına nasıl erişeceği konusundaki bilgiye sahip olmayan çocukların eğitim haklarına ulaşmalarında sıkıntılar yaşanmaktadır. Eğitim sistemi içerisinde bulunan refakatsiz sığınmacı çocukların sayısı ile ilgili istatistik bulunmamaktadır. Ayrıca, refakatsiz sığınmacı çocuklar, okullarda etiketlenmeyle karşılaşmaktadır.

Çözüm 14: İzleme ve takip mekanizmalarının ve sivil denetim mekanizmalarının geliştirilmesinin yanı sıra okullarda öğretmen ve öğrencilere sığınmacılar hakkında oluşturulmuş kötü algıyı yıkmak amacıyla çalışmaların yapılması, refakatsiz çocukların sosyal hayata uyumunu kolaylaştıracaktır. Ayrıca, okullarda, okul sosyal hizmetlerinin, özellikle refakatsiz sığınmacı çocukların okula devamı, diğer öğrenci ve öğretmenler ile iletişim içinde çalışmalar yapması gerekmektedir. Sosyal uyumun sağlanabilmesi için medyada ve sosyal medyada yayılan asılsız iddiaların gerçek yüzünün bir kampanyayla toplumumuzda yaygınlaştırılması gerekmektedir.

15) Aile Odaklı Bakım

Sorun 15: Her ne kadar koruyucu aile hizmet modelinden yararlanan sınırlı sayıda sığınmacı çocuk olsa da, refakatsiz sığınmacı çocuklar için koruyucu aile olabilecek birçok ailenin varlığı söz konusudur. Hem koruyucu ailelik hakkında bilinenlerin topluma aktarımının gerçekleşmemesi, hem de sığınmacılar hakkındaki kötü söylemler, insanları bu mesele üzerinde düşünmekten alıkoymaktadır.

Çözüm 15: Hem koruyucu ailelik hakkında hem de refakatsiz sığınmacı çocuklar hakkında medya ve sosyal medyada çeşitli olumsuzlukların, bilgilendirmelerin yapılması ve refakatsiz sığınmacı çocuklara ilişkin koruyucu aile uygulamalarının yaygınlaştırılması ve bilinirliğinin artırılması gerekmektedir.

16) Akran zorbalığı

Sorun 16: Okullarda ve bakım merkezlerinde ailesinden ayrı düşmüş sığınmacı çocuklar akran zorbalığına maruz kalmaktadır.

Çözüm 16: Okullardaki rehberlik servislerinin ve sosyal hizmet personelinin akran zorbalığı ile alakalı çocukların yaşadığı sıkıntıları tespit etme ve çözmede özel bilgilendirme almaları yararlı olacaktır.

17) Psiko-Sosyal Destek/Travma Problemi

Sorun 17: Refakatsiz çocuklar yanlarında bir ebeveyn veya akrabası olmadan başka bir ülkede ihmal, istismar ve şiddete maruz kalabilmektedir. Bu olumsuzlukların yanı sıra birçoğunun yaşadığı savaş, doğal afet ve en önemlisi ailelerinden ayrı düşmek gibi travmaların çözümü yeterince sağlanamamaktadır.

Çözüm 17: Çocuklara yönelik çocuk ve gençlik merkezlerinin açılması ve takip sistemlerinin oluşturulması hali hazırda olan mekanizmaların geliştirilmesi, ihtiyaçlara yönelik verilen hizmetlerin gözden geçirilmesi gerekmektedir. Profesyonel meslek yetkililerinin yetiştirilmesi ve bu alanda çalışması, süpervizyon desteğinin alınması ve refakatsiz çocukların bulunduğu kurumlara bu uzmanların atanmasının uygun olacağı değerlendirilmektedir.

18) Topluma Uyum

Sorun 18: Refakatsiz çocuklar, devletin koruma tedbirinden 18 yaşında ayrıldıktan sonra topluma uyum sorunu ile karşı karşıya kalabilmektedirler.

Çözüm 18: Kurum bakımı altına alınmış sığınmacı çocukların topluma uyumu için hem kamplarda hem de kurumlarda bu çocuklara yönelik mesleki hayatını idame ettirebilecek meslek kurslarının açılması, genel kültür derslerinin verilmesi yararlı olacaktır. Ayrıca, sığınmacı-dostu mekânlar atlasıyla esnafın da uyum sağlamak amacıyla desteği alınmalıdır.

4.3.3. İLETİŞİM VE FARKINDALIK

19) İletişim Eksikliği

Sorun 19: Empati yaratma amaçlı farkındalık çalışmalarının eksik olması ve ortak dilin olmaması ev sahibi toplum ile refakatsiz çocuklar arasında iletişim eksikliği yaratmaktadır.

Çözüm 19: Kendi dillerini kaybetmeden eğitim dili olan Türkçenin öğretilmesi gerekmektedir. Kaynaştırma eğitimleriyle mümkün olduğunca hızlı şekilde aradaki farkın kapatılması ve refakatsiz sığınmacı çocukların Türkçe öğrenerek eğitim diline adapte olmaları sağlanmalıdır.

20) Kültüre Yabancı Olma

Sorun 20: Empati eksikliğinin nedenlerinden biri de sığınmacıların kim olduklarının ve kültürlerinin Türkler tarafından bilinmemesidir. Bu durumun yol açtığı sorunlar ise özellikle ebeveynlerin yanlış yönlendirmeleriyle yaşanan akran zorbalığı ve kültürün tanıtılmasına yönelik atılan adımların engellenmesidir. Bu alanda çalışan sivil toplum kuruluşları, bireysel ve kurumsal destekten yoksun olarak çalışmaktadır ve bu sebeple bu çalışmalar beklenen etkiyi gösterememektedir.

Çözüm 20: Konu üzerinde öncelikle bir ana platform kurulması alanda çalışan STKların iş birliği ve desteğe ulaşma noktasında yararlarına olacaktır. "Bütüne bütün halinde bakmak çözüm getirir." temelli bir yaklaşım ile amaçlanan unsurlar ise STK'ların Platform üyelerine destek olması, farkındalık ve etki alanının arttırılması yönündedir. Platformda başarı öykülerinin etkili bir biçimde yansıtılması yararlı ve ilham verici olacaktır. Kötü imajı değiştirmek ve kültürler arası öğrenme ve kaynaşma "Komşu Sofra" ve "Aynı Topraklar Farklı Ezgiler" örneklerindeki gibi yemek ve müzik gibi alanlardaki paylaşımlarla birlikte sağlanmalıdır.

21) Medya ve Yeni Medya Etiketlemesi

Sorun 21: Medya ve yeni medya dilinin ötekileştirici olması ve sığınmacı ve göçmenler hakkındaki haberlerin kötüleyen ve zihinlerde kötü imaj bırakacak şekilde hazırlanması refakatsiz sığınmacı çocuklar hakkında ön yargılara neden olmaktadır.

Çözüm 21: Yayınlanan haberler hususunda, RTÜK denetiminin arttırılması ve algı yönetimine izin verilmemesi gerekmektedir.

22) Bilgi Kirliliği

Sorun 22: Toplum, sığınmacı ve göçmenlere karşı öfkeli ve empatiden uzak, ayrıştırıcı ve ötekileştirici bir bakış açısı ile yaklaşabilmektedir. Ev sahibi toplum yaşanan bilgi kirliliği sebebiyle, refakatsiz sığınmacı çocukların daha fazla ayrıcalık ve imtiyaza sahip olduklarının ve eşitsizlik yaşandığının algısı yaratılmaktadır.

Çözüm 22: Farklı dil, din, ırk ve kökenden gelen insanların birbiriyle empati ve uyum içerisinde yaşamaları gerekmektedir. Travmatik olmaması koşuluyla farkındalık yaratma ve empati geliştirme amacıyla bir "simulatör"ün kurulması yerinde olacaktır. Bu simulatörde, ailesinden ayrı düşmüş refakatsiz sığınmacı çocukların yaşadıkları zor şartları göstermek amaçlanmaktadır.

4.3.4. MEVZUAT, KAYIT VE İSTATİSTİK

23) Ailenin İzinin Sürülmesi

Sorun 23: Refakatsiz çocuklar zulüm, savaş vb. sebeplerle sığınmacı olarak gelmişlerse ailelerinin izinin sürülmesi, ailenin de zulme uğramasına neden olabilir. Yahut çocuk ailesinden birtakım sebeplerden (Çocuğun LGBTİ'li olması gibi) ötürü kaçmış olabilir. Refakatsiz çocukların ailesinin izinin sürülmesi çocuklar yahut aileleri açısından olumsuz sonuçlara yol açmaktadır. Geçici Koruma Yönetmeliğinin ek 1.maddesi gereğince aile izinin sürülmesine hemen başlanacağı öngörülmüştür. Lakin çoğu durumda aile izinin sürülmesi çocuğun veya ailesinin zararına yol açmaktadır.

Çözüm 23: Ailenin izinin sürülmesine başlanmadan evvel çocuğun yüksek yararının, uzman kişilerce tespit edilmesi gerekmektedir. Mevcut mevzuatta refakatsiz sığınmacı çocuğun kaydı Göç İdaresi Genel Müdürlüğüne tutulmaktadır. Ardından çocuğun durumu, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığına bildirilmekte ve Bakanlıkça çocuk, yurtlara yerleştirilmektedir. BM Mülteciler Yüksek Komiserliği tarafından yüksek yarar tespiti yapılmaktadır. Ancak bu tespit salt görüş niteliğinde olup çocuğun yüksek yararı tespitinin başta devlet ve uzman kişiler tarafından yapılması gerekmektedir. Aile izinin sürülmesi ise Kızılay tarafından yapılmaktadır. Fakat, özellikle savaştan kaçan çocuklar için aile izinin sürülmesi kolay olmamaktadır. Aile izinin sürülmesinde

öncelikli olarak çocuğun yüksek yararının devlet ve durumun niteliğine uygun olarak değişik sektörlerden uzmanlar(STK, yasal temsilci vb.) tarafından karara bağlanması gerekmektedir.

Ayrıca, mevzuatta bu hususta bir değişikliğe gidilmesi gerekmektedir. Mevzuatta yapılacak düzenleme ile; öncelikle çocuğun yüksek yararının devlet ve uzmanlarca tespit edilmesi gerekmektedir. Ardından çocuğun, aile izinin sürülmesine ilişkin beyanı alınmalı, beyanı uzmanlarca değerlendirilmelidir. Ve bu beyana istinaden devlet tarafından alınacak bir karar doğrultusunda ailenin izinin sürülmesine başlanması gerekmektedir.

24) Kimlik ve Kayıt ile Alakalı Bilgi Eksikliği

Sorun 24: Refakatsiz sığınmacı çocuklara geçici koruma kimlik belgelerinin verilmesi ve bazı hakların sağlanması, devlet güvenliğinin korunması adına uzun bir süreç sonunda gerçekleştirilmektedir. Hali hazırda yeni geçici koruma kimlik belgesi verilmekle birlikte, bu yeni geçici koruma kimlik belgelerini alabilecekleri ve bu belgelerin sağladığı yeni hakları refakatsiz sığınmacılar tarafından bilinmemektedir.

Çözüm 24: Göç İdaresi refakatsiz sığınmacı çocuklara öncelikle geçici koruma kimlik belgesi vermişti ve bu belge ile çocuklar sağlık hakkından yararlanamıyor ve yasal temsilcileri bu çocuklar için bankada hesap açamıyordu. Ayrıca bu kimliklerin renksiz olması ve küçük boyutları kullanım açısından da pek çok sorunu beraberinde getirmişti. Bunlara çözüm olarak yeni geçici koruma kimlik belgeleri verildi. Bunlar daha büyük boyutlu ve renkli olarak düzenlenmeye başlandı. Eski geçici koruma kimlik belgesi yerine yeni belgelerin alınabileceği ve bu belge ile sağlık, banka işlemleri vb. alanlarda yeni haklara sahip oldukları hususunda bilinçlendirme çalışmaları yapılmalıdır.

25) Yaş Belirleme

Sorun 25: Çocukların yaşının belirlenmesi konusunda tercih edilen yöntemler yetersiz kalabilmektedir. Çocuğun yaşının belirlenmesinde esas olarak 2kol arasındaki uzaklık röntgen yardımı ile ölçülmektedir. Detaylı araştırmanın gerektiği kimi durumlarda ASPB tarafından fiziksel ve bilişsel yaş tespiti de yapılabilmektedir. Lakin çocuğun büyüdüğü bölgenin iklimsel ve fizyolojik koşulları göz önüne alındığında, bölgelere göre çocukların fiziksel gelişimi farklılaşabilmekte ve bu nedenle tek tip belirleme ölçütleri yetersiz kalmaktadır.

Çözüm 25: Yaş tespit yöntemleri geliştirilmelidir. Röntgen yolu ile yaşın tespitinin ötesinde bilişsel anlamda da çocuğun yaşının tespit edilmesi gerekmektedir. Bu yöntemle, devletin yapacağı giderler ikinci planda tutulmak suretiyle çocuğun yüksek yararı korunmalıdır. Zira YUKK'ta sığınmacı çocuğun beyanı esastır. Yaşın tespiti de bu ilke göz önünde bulundurulmak suretiyle her açıdan değerlendirilerek yapılmalıdır. Keza uygulamada da çocuğun yaşına ilişkin beyanı ile gösterdiği yaş arasında 'ciddi' bir çelişki mevcutsa yaş tespitinin belirlenmesi yoluna gidilmektedir.

26) Risk ve Değerlendirme Ölçütleri

Sorun 26: Refakatsiz sığınmacı çocukların koruma altına alınmasında risk ve değerlendirme ölçütleri yetersizdir. Çocuklar kitlesel akımla birlikte aileleri olmaksızın akraba veya komşuları ile giriş yapabilmektedirler. Bu gibi durumlarda akraba veya komşular çocukları kendi çocukları olarak kaydedebilmektedirler. Uygulamada bu durumda da beyan esas tutulmaktadır.

Fakat en ufak şüphenin varlığı halinde çocuğun beyanına başvurulmakta ve akraba/komşu ile çocuk çapraz görüşmeye alınmaktadır. Fakat şüphe duyulmaması halinde herhangi bir izleme mekanizması bulunmamaktadır.

Çözüm 26: Sosyal destek mekanizmaları geliştirilmelidir. Çocuğun üzerine kaydedildiği komşu veya akrabasının yanında kalmasında yararının olup olmadığına çocuğun beyanı dikkate alınmak suretiyle değerlendirilmesi gerekmektedir. Eğer çocuğun bu kişilerin yanında kalmasında yarar görülürse denetim mekanizması geliştirilmelidir.

27) Kalıcı Çözümler

Sorun 27: Refakatsiz sığınmacı çocuklara ilişkin kalıcı çözümler üretilmemektedir.

Çözüm 27: Sorunların kalıcı olarak çözümü için refakatsiz sığınmacı çocukların, kişinin iradesi olmaksızın vatandaşlıklarının değiştirilemeyeceği veya bazı haklardan yararlanabilmek adına Türk vatandaşlığına geçmeye zorlanamayacakları belirtilmelidir. Ayrıca, bu durumdaki kişilerin Türk vatandaşlığına geçirilmesi konusunun kapsamlıca ele alınmasının gerekliliği vurgulanmalıdır.

Öte yandan, yüksek yarar tespitine göre yönlendirme yapılmalıdır. Uygulamada üç tür yönlendirme söz konusudur. İlki vatandaşı olduğu ülkedeki sorunların düzelmesi halinde gönüllü olarak vatandaşı olduğu ülkeye dönmesidir. İkinci olarak, iltica ülkesinde yerel uyum sağlanabilmektedir. Son olarak üçüncü bir ülkeye yerleştirilebilmektedir. Çocuk kitlesel akımla, ailesi olmaksızın iltica etmişse ve ailesi hala vatandaşı olduğu ülkede ise bu çocuğun üçüncü bir ülkeye gönderilmesi aile ile bağlarının büyük oranda kopmasına neden olmaktadır. Çocuğun evlat edindirilmesi de benzer sorunlara yol açabilmektedir. Bu üç yöntemden birinin tercihi aşamasında esas olarak çocuğun yüksek yararı kendi beyanı doğrultusunda ve devlet-uzman iş birliği içerisinde değerlendirilmeli ve buna istinaden karar alınmalıdır.

28) Kayıt Alma

Sorun 28: Sığınmacı olarak gelen çocukların kayıtlarını alma hususunda Göç İdaresi Genel Müdürlüğü'nün çekinceleri olabilmektedir. Bu nedenle, refakatsiz çocukların tümüne ulaşılabilir. Göç İdaresi tarafından çocuğun kaydı alınsa bile ASPİM tarafından çocuğun yurtlara yerleştirilmesi, yurtlarda yer bulunmaması gibi sebeplerle mümkün olamayabilmektedir. Göç İdaresi, bu durumu gerekçe göstermek suretiyle çocuğun kaydını alma noktasında çekince gösterebilmektedir.

Çözüm 28: Refakatsiz sığınmacı çocuklara hizmet verecek kuruluşların kapasitesi artırılmalıdır. Her koşulda Göç İdaresi tarafından refakatsiz sığınmacı çocuğun kaydı alınmalıdır.

5. DİLEK VE TEMENNİLER

“Çalıştay benim için verimli geçti. Verilere erişmekte sıkıntı yaşamaya devam ediyoruz ama en azından burada alandan uzmanlarla görüşmelerimiz sırasında daha fazla bilgi edinme fırsatımız oldu.”

“Bu çalıştay ile birlikte daha somut hedeflere yönelmek gerektiğini fark ettim. Sonraki adımlar için kurumumu gönüllü olarak ikna etmeye hazırım.”

“Koruyucu aile alanında çalışan sivil toplum örgütleri ve refakatsiz çocuklarla çalışan uzmanları bugün burada bir araya getirerek oluşturduğumuz öğrenme ortamıyla daha fazla çocuğun güvenli ve sevgi dolu ailelerde hayata hazırlanmasını sağlayacağız. Günün sonunda herkes buradan bu konularda algıları açılmış ve bilgileri artmış bir şekilde ayrılıyor.”

“Kamu kurumları ve STK’lar daha fazla iş birliği içinde hareket edebilir ve çalışmalar gerçekleştirilebilirse daha hızlı yol alınabileceğine inanıyorum. Bu tarz fikir alış-verişi sağlayan platformların daha da artmasını temenni ediyorum.”

“Hepimiz için güzel bir beyin fırtınası oldu. Çocuklar için çok güzel bir iş yaptığımıza ve bunun bir ilk adım olduğuna inanıyorum.”

“İnşallah önümüzdeki dönemde burada yer alan STK’lar tarafından Mülteci Hakları Platformu gibi bir yapı kurulabilir.”

“Yöntem ve hazırlanış bakımından benim için çok ufuk açıcı bir çalıştay deneyimi oldu. Bu deneyimi daha farklı sosyal platformlarda da yaygınlaştıracam.”

“Koruyucu aile dernekleri olarak bu alanda çok bilgi birikimimizin olmadığını fark ettik. Çalıştay bizim için yeni ufukları da beraberinde getiriyor.”

“Senelerdir bu alanda çalışıyoruz. Fakat bunun gibi toplantıları kamu kurumlarıyla yürütüyoruz. Sivil toplum farklı bir perspektif kattı. Daha çok çalışmada hep birlikte yer almalıyız.”

“Çözüm odaklı çalışma beni çok memnun etti. Bu alanda daha somut çıktılar getiren çalışmalar yapmalıyız.”

“Sığınmacı ve koruma ihtiyacında olan çocukların gözünden bakabilmek öncelikle benim kişisel farkındalığımı arttırdı. Çok teşekkürler.”

“Kurum ve uzmanlardan deneyimlerini dinlemek benim için çok öğretici oldu.”

“Bir toplumda öteki/sığınmacı olmak çok zor. Sahada yıllardır onların yaşadığı sıkıntılara şahit olduk. Bugün bu kadar çok STK'nın alanda çalıştığını görmek beni çok mutlu etti.”

“İş birliğine her zaman açığız. Çalıştaydan çok memnun olarak ayrılıyorum.”

“Bizler için çok önemli bir deneyim aktarımı ve bilgi paylaşımı imkanı oldu.”

“Gözlemlerimiz ve ele aldığımız konular inşallah önümüzdeki dönemde her bir meseleyi ayrı ayrı ele aldığımız çalıştaylara ve çözümlere vesile olur.”

“Çalıştayda emeği geçen herkese ayrı ayrı teşekkür ediyorum. Sivil toplum oldukça yorucu bir sektör ama bugün biz hepimiz birbirimize enerji verdik.”

“Göz ardı edemeyeceğim sığınmacı/göçmen refakatsiz çocukların sorunları konusundaki farkındalık ile bugün buradan ayrılıyorum. Katılımcıların kendi bünyelerinde benzer çalışmalarını artırmalarını daha hızlı yol alınmasını temenni ediyorum.”

6. ÇALIŞTAYA KATILIM SAĞLAYAN KURUM VE KURULUŞLAR

- Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı
- Ankara Barosu Çocuk Hakları Merkezi
- Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği
- Bizim Çocuklar Gençlik Akademisi Derneği
- Cansuyu Dayanışma ve Yardımlaşma Derneği
- Çocuk Alanında Çalışan Avukatlar Ağı
- Denizli Koruyucu Aile Derneği
- Hayata Destek Derneği
- Hayat Sende Derneği
- İstanbul Koruyucu Aile Derneği
- İzmir Koruyucu Aile Derneği
- Kamu Denetçiliği Kurumu
- Kocaeli Üniversitesi Sosyal Hizmet Bölümü
- Koruncuk Vakfı
- Malatya Yetiştirme Yurtlarından Ayrılanlar Derneği
- Sığınmacı ve Göçmenlerle Dayanışma Derneği
- Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği
- TED Üniversitesi Mülteci Çalışma Grubu
- Türkiye Çocuklara Yeniden Özgürlük Vakfı
- Türkiye Diyanet Vakfı Kadın Aile Gençlik Merkezi
- Türk Kızılayı
- Uluslararası Çocuk Merkezi

7. ÇALIŞTAY KOORDİNASYON EKİBİ

Moderatör	: Abdullah Oskay
Çalıştay Koordinatörü	: Ahmet Yasin Gürsoy
İletişim ve Sosyal Medya Yönetimi	: Barış Gülcan
Ulaşım ve Konaklama Sorumlusu	: Mehmet Saraç
Raportörler	: Alçay Hivin Bingöl Ayşe Şeyma Turgut Elif Bilge Yurtsever Gamze Fırtına Ömer Önem Yetkin Sultana Erbaş

Bu proje Uluslararası Çocuk Merkezi tarafından yürütülen ve Avrupa Birliği Türkiye Delegasyonu tarafından desteklenen Çocuklarla Birlikte Daha Güçlü çalışması kapsamında hazırlanmıştır. Avrupa Birliği ve Uluslararası Çocuk Merkezi, yayının içeriği ile ilgili olarak herhangi bir sorumluluk veya yükümlülük kabul etmez

